

Strategic Narratives, Public Opinion, and War

Winning Domestic Support for the Afghan War
Door Beatrice de Graaf, George Dimitriu en Jens Ringsmose (red.)
Londen (Routledge) 2015
380 blz.
ISBN 9781138221840
€ 33,-

Strategic Narratives, Public Opinion, and War. *Winning Domestic Support for the Afghan War* richt zich op zogenoemde ‘strategische verhalen’ die gebuikt worden door regeringen van een reeks westerse landen die betrokken waren bij de International Security Assistance Force (ISAF) in Afghanistan. In essentie proberen de auteurs een antwoord te vinden op de vraag: hoe hebben de regeringen van deze landen geprobeerd de (militaire) betrokkenheid bij Afghanistan te ‘verkopen’ aan het binnenlandse publiek ten tijde van de ISAF-missie?¹ Met *casestudies* uit Australië, Tsjechië, Denemarken, Frankrijk, Duitsland, Hongarije, Italië, Nederland, Polen, Zweden, het Verenigd Koninkrijk en de Ver-

enigde Staten bevat de bundel een indrukwekkende verzameling aan vergelijkingsmateriaal.

Draagvlak creëren

De hoofdgedachte van het boek is dat regeringen door het strategisch construeren en inzetten van narratieven publiek draagvlak kunnen creëren en behouden voor oorlogsdeelname. De redacteurs Beatrice de Graaf, George Dimitriu en Jens Ringsmose introduceren een model van vier elementen voor het ‘succes’ van een strategisch narratief: *clarity of purpose, prospect of success, consistency* en *absence of strong competing narratives*. De auteurs van de landenhoofdstukken volgen deze elementen grotendeels in hun analyses. Andere auteurs buiten dit boek passen het model overigens ook al toe om het succes van een strategisch narratief te duiden.² Het strategisch narratief van de Nederlandse regering ten tijde van de Uruzgan-missie komt er in dat opzicht niet goed vanaf. De Graaf en Dimitriu concluderen dat er geen duidelijk doel van de missie werd gepresenteerd en er geen helder strategisch narratief ont-

stond. De tegenstelling vechtmisatie-opbouwmissie en onenigheid binnen de coalitie leidden uiteindelijk zelfs tot de val van het kabinet Balkenende IV. In het afsluitende hoofdstuk komen de auteurs op basis van een vergelijking tussen de verschillende cases tot interessante bevindingen. De auteurs observeren vier typen argumentatielijnen die de uitzendingen naar Afghanistan verdedigden. Sommige regeringen legden de nadruk op nationale veiligheid (bijvoorbeeld door te wijzen op de dreiging van terrorisme), terwijl andere de nadruk legden op normen en waarden (bijvoorbeeld het helpen van vrouwen en kinderen). Daarnaast bestond er een verschil tussen directe belangen (terrorismedreiging) en indirecte belangen (invloed en *goodwill* vergaren binnen de NAVO).

Hoewel het boek grotendeels gewijd is aan de kracht van narratieven, maken de auteurs de kanttekening dat ook de politieke context waarin het narratief wordt gepresenteerd bepalend is voor het publieke draagvlak. Politieke contexten met een gedecentraliseerde uitvoerende macht op buitenlands beleid en een grote vatbaarheid voor electorale afstraffing bemoeilijken het succes van een (sterk) strategisch narratief. In het geval van Nederland stonden de meerpartijdemocratie en de angst voor electorale afstraffing binnen de regeringscoalitie het succes van het strategisch narratief daarom nog eens extra in de weg.

Kanttekeningen

Niet in alle landenhoofdstukken is een even uitvoerige beschrijving te vinden van de reacties van het

1 De auteurs verwoorden het zelf als volgt: ‘How, in other words, have the contributing nations tried to sell the war in Afghanistan?’ (De Graaf e.a., *Strategic Narratives, Public Opinion and War*, 3).

2 Zie bijvoorbeeld: T. Brinkel, ‘Strategic Narratives, Political Debates and Causes of the Dutch Exit from Uruzgan’, in: J. Noll, D. van den Wollenberg, F. Osinga, G. Frerks, en I. van Kemenade, *NL ARMS. Netherlands Annual Review of Military Studies 2015* (Den Haag, TMC Asser Press, 2016) 61-81.

publiek op de strategische narratieven en de ontwikkelingen in Afghanistan zelf. Onder meer de hoofdstukken over Nederland, Zweden en de Verenigde Staten hanteren deels een kwantitatieve methode om aan te tonen hoeveel steun er was voor de ISAF-missie onder de bevolking in de desbetreffende landen, waarbij dit in de hoofdstukken over Polen en Hongarije bijvoorbeeld ontbreekt. Het gevolg is dat de lezer niet voor alle landen evenveel te weten komt in kwantitatieve zin over de respons van de bevolking. Hoewel er in de conclusie een duidelijke vergelijking gemaakt wordt tussen de verschillende landen, komen de kwantitatieve bevindingen daarin dan ook in mindere mate naar voren. Het verband tussen officiële representaties van de ISAF-missie en het publieke draagvlak wordt in verschillende hoofdstukken verkend. De correlatie hiertussen wordt overtuigend naar voren gebracht. Het blijft echter de vraag of hier ook van causale verbanden kan worden gesproken. Zoals de auteurs zelf al suggereren zouden historische en culturele verschillen tussen landen alternatieve verklaringen kunnen bieden voor de mate van publiek draagvlak voor oorlogs-

deelname. Daar zouden sociaaleconomische en demografische verschillen nog aan toegevoegd kunnen worden.

Conclusie

Het boek is wetenschappelijk relevant en heeft tegelijkertijd een praktische toepassing. Naast academici en militairen zal het ook tot de verbeelding spreken van beleidsmakers, politici, communicatiestrategen, woordvoerders en journalisten. Het is het eerste boek dat in breed comparatief perspectief kijkt naar strategische narratieven en binnenlandse publieke opinies ten tijde van de ISAF-missie in Afghanistan. De belangrijkste bijdrage zit dan ook in het veelvoud aan cases. Dit maakt de bundel uniek, zeker omdat er ook aandacht is besteed aan ISAF-coalitielanden die in dit opzicht nog niet of weinig zijn onderzocht, zoals Tsjechië, Polen, Hongarije, Zweden en Italië. Een tweede belangrijke bijdrage is dat de auteurs naast de kracht van narratieven ook aandacht besteden aan de beperkingen ervan. Het boek behandelt het strategisch narratief niet als panacee voor alle communicatie van regeringen, maar laat wel zien hoe een sterk omvattend narratief kan bijdragen aan publiek

draagvlak voor missies als die in Afghanistan.

Een strategisch narratief kan geen vervanging voor een gebrek aan militaire strategie zijn; het narratief zal juist uit een goed doordachte militaire strategie moeten voortvloeien. Naast verschillende narratieven waren er uiteenlopende en soms zelfs fundamenteel tegenovergestelde militaire strategieën in Afghanistan, binnen ISAF, maar zeker ook in relatie tot Operation Enduring Freedom (OEF), zoals ander onderzoek laat zien.³ Het is daarom de vraag of een gedeeld consistent narratief wel haalbaar was aangezien de coalitie in Afghanistan al niet tot een gedeelde militaire strategie wist te komen. De nationale narratieven stonden wat dat betreft niet geheel op zichzelf, maar ook in een groter geheel van samenwerkende landen die elkaar beïnvloedden. ■

Toon Dirkx MA en Niels Terpstra MA,
Universiteit Utrecht

3 Zie bijvoorbeeld: H. Amersfoort, 'Nederland, de weg kwijt. Over de teloorgang van de militaire strategie en de noodzaak van geschiedenis', in: *Militaire Spectator* 185 (2016) (5) 217-231; A. Suhrke, *When More Is Less. The International Project in Afghanistan* (Londen, Hurst & Company, 2011).

Schrijft u een gastcolumn in de Militaire Spectator?

De redactie van de *Militaire Spectator* daagt de lezers uit een gastcolumn te schrijven.

Het thema is vrij, maar moet passen binnen de formule van het tijdschrift. De boodschap moet relevant zijn voor de lezers. Het moet gaan om een gefundeerde eigen mening, om een logisch opgebouwd betoog en de feiten moeten kloppen en verifieerbaar zijn.

Uw bijdrage mag maximaal duizend woorden tellen. U kunt uw bijdrage sturen naar de bureauredactie (zie colofon) of aanbieden via de website. De redactie wacht reacties met belangstelling af.

De hoofdredacteur